

Boodschap van liefde in eerste roman over Aramese genocide

Van een medewerker

RIJSSSEN. Voor het eerst is het verhaal van de genocide op de Arameeërs verteld in de vorm van een historische roman. Vrijdag werd in Rijssen het eerste exemplaar aangeboden.

Auteur Stire Kaya-Cirik presenteerde haar roman "Echo uit een onverwerkt verleden" in de Syrisch-orthodoxe Sint-Ignatius van Nuronokerk. Het boek is gebaseerd op de verhalen van haar grootmoeder over de massamoord op de christelijke bevolking van Zuidoost-Turkije in 1915 en roept onder meer op tot erkenning van de genocide. Het is voor het eerst dat de Sayfo ("zwaard"), zoals de slachtingen in het Aramees worden genoemd, in een op waargebeurde verhalen gebaseerde romanvorm wordt verteld.

Locoburgemeester Stegeman van Rijssen-Holten nam namens de burgemeester het eerste exemplaar in ontvangst. Hij vergeleek de genocide op Armeniërs met de Jodenvervolging en sprak de hoop uit dat de mensheid lering zou trekken uit dit soort gruwelijke gebeurtenissen. „Met de ontvangst van dit boek sla ik ook een arm om de Syrisch-orthodoxe

gemeenschap, die een volwaardig deel is van de Rijssense bevolking. Ik hoop dat zij nog in lengte van dagen in vrede hun geloof mogen belijden.”

Professor Herman Teule van de Radboud Universiteit Nijmegen schreef een voorwoord voor het boek. Dat biedt een nieuwe be-

Kaya-Cirik.
beeld RD

nadering van de tragische gebeurtenissen, zo zei hij bij de presentatie. „Het unieke aan het boek is dat de schrijfster deel uitmaakt van de eerste generatie die de mogelijkheid heeft om de verhalen op te tekenen. De generatie die de slachtingen aan den lijve ondervond was doorgaans analfabeet. Pas hun kinderen hebben door opleiding de kans gekregen om de verhalen van hun grootouders en ouders voor het nageslacht te bewaren.”

Het boek is „meeslepend” en komt precies op het juiste moment, aldus Teule. Volgend jaar wordt herdacht dat de gebeurtenissen van 1915 honderd jaar geleden plaatsvonden. „Het zal in die herdenkingen een belangrijke rol kunnen spelen. Arameeërs in

de diaspora in Europa krijgen met dit boek een mogelijkheid om de tragedie van 1915 te verwerken. Het is niet mogelijk om terug te gaan in de geschiedenis, maar wel om de plaatsen te bezoeken waar de slachtingen plaatsvonden en zo een loutering door te maken.”

Het boek is volgens Teule geen zwart-witverhaal over een strijd tussen christenen enerzijds en moslims anderzijds. „Het is vrij van bitterheid en haat en biedt een evenwichtig overzicht van de complexe realiteit door aan te tonen dat het kwaad in beide kampen voorkwam. Het laat zien dat er onder de moslims ook mensen waren die Arameeërs reddden en dat er onder de christenen ook waren die anderen verraadden.”

Kiezen

De avond werd afgesloten met een aangrijpende passage uit het boek. Kaya-Cirik las voor hoe haar overgrootmoeder Nissane door moordenaars werd gedwongen om te kiezen welk van haar familieleden zij in leven wilde laten. Ze moest kiezen tussen haar man, haar broer, haar zoon en andere verwanten. Kaya-Cirik benadrukte echter nog eens dat ze met haar boek heeft beoogd om de boodschap van liefde te laten doorklinken.